

Список використаних джерел

1. Кузьма-Качур М. І. Роль аксіосфери краєзнавства у моральному вихованні молодших школярів. /М. І. Кузьма-Качур// Науковий вісник Мукачівського державного університету: Серія «Педагогіка та психологія». – 2015, №1. – с. 69 – 72.
2. Бондаревська Є. В. Сенс і стратегія особистісно-орієнтованого виховання / Є. В. Бондаревська / Педагогіка. – 2001. – № 1. – С. 17–24.
3. Конституція України. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр/stru>
4. Зайченко І. В. Педагогіка: [навч. посібник]. / І. В.Зайченко. – К.: Освіта України, 2009. – 620 с.

ІГНАТЮК О. В.,
БАРНА Х. В.

Мукачівський державний університет, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ УЯВИ ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З СУСПІЛЬНИМ ДОВКІЛЛЯМ

Виникнення і розвиток уяви є соціально зумовленим процесом, оскільки її механізм формується внаслідок взаємодії дитини з оточуючими людьми, завдяки чому вона засвоює вироблені і зафіксовані в культурі засоби створення нових образів: спочатку дії, а пізніше - мовлення.

Творчий характер уяви залежить від володіння дітьми способами перетворення, які вони використовують у грі, художній діяльності. У дошкільному віці діти інтенсивно опановують засоби і прийоми уяви. Вони ще не створюють нові фантастичні образи, а перетворюють відомі. Дієвий спосіб перетворення дійсності доповнюється оперуванням образами, що спираються на ситуацію, яку діти сприймають.

У дошкільному віці дитина може наділяти персонажів реалістичними діями, включати героїв у специфічно людські життєві ситуації, приписувати тваринам людські думки, почуття, вчинки, відображаючи досвід соціальних взаємин; оживляти предмети, створювати нові образи, поєднуючи непоєднувані сторони різних об'єктів.

При створенні образів може використовуватись збільшення, зменшення якостей об'єктів та комбінування - поєднання кілька сюжетів різних казок. У зображувальній діяльності діти створюють фантастичні образи, змінюючи колір або незвично розміщуючи об'єкти.

Уява допомагає малюку компенсувати недостатні знання, сприяє пізнанню світу, створенню його цілісної картини, умовному вирішенню конфліктів тощо. У цьому полягає її гностично-інтелектуальна функція. Виникає вона, коли дошкільнику важко знайти у своєму досвіді пояснення фактів дійсності, що споріднює її і мислення. Як стверджував Л. Виготський, «ці два процеси розвиваються взаємопов'язано» [1]. Уява значно розширює межі пізнання. Дитина уявляє космос, політ у ракеті, тропічні рослини, арктичних тварин. Уява дає змогу дошкільнику «приймати участь» у подіях, неможливих у повсякденному житті: у

грі дитина рятує товаришів, мужньо підставляє своє плече, переборює бурю. Усе це збагачує її інтелектуальний, емоційний, моральний досвід, активізує пізнання природи, предметної і соціальної дійсності.

Уява допомагає дошкільнику знайти нестандартне розв'язання пізнавальної проблеми (послугуючись реальними властивостями об'єктів та запозичуючи образи з навколишньої дійсності). Як зауважив В. Сухомлинський, «населюючи навколишній світ фантастичними образами, створюючи ці образи, діти відкривають не тільки красу, але й істину» [3].

Послугуючись уявою, малюк розв'язує емоційні та особистісні проблеми, неусвідомлено звільняється від тривожних спогадів, переборює почуття самотності, досягає психологічного комфорту. Уявна допомога іншим людям, тваринам свідчить про те, що дитина не відчуває себе значущою у реальному бутті і прагне реалізувати у фантазії потребу у самоствердженні. Ігри дитини з вигаданими персонажами є підставою для висновку про недостатнє задоволення її потреби у спілкуванні. Створення в уяві сильних друзів, які захищають дитину, є наслідком почуття невпевненості, переживання страхів. Часто опис видуманих подій зумовлений прагненням бути визнаним у групі однолітків, якщо дитина не може домогтися цього визнання. У такий спосіб відбувається становлення механізму психологічного захисту» [2].

Наявність різних функцій, які виконує уява, свідчить про бажання дитини брати активну участь у суспільному житті, розвиток її мислення, фантазії, становлення як особистості.

Стимулює уяву дошкільника ігрова діяльність. Малюк, перевтілюючись у різні персонажі, особливо у режисерській грі, має змогу подивитися на ситуацію з різних точок зору: бачить себе то лікарем, то принцом тощо. Сюжетно-рольова гра захоплює дитину, створює необхідний для творчості емоційний настрій. Сюжетно-рольова гра сприяє виробленню у дитини здатності, яка характеризує уяву дорослої людини, – здатності діяти з використанням образів, уявлень.

Перехід до внутрішньої, порівняно вільної від зовнішньої діяльності уяви, який відбувається у результаті розвитку гри, стимулює творчу активність: діти складають віршики, казки; втілюють свій творчий потенціал у малюванні, конструюванні, музичній діяльності. У дошкільних закладах, сім'ях нерідко заводять спеціальні папки, альбоми, де зберігають створені дітьми вдалі малюнки, казки.

Важливим чинником розвитку уяви дитини є організація предметного середовища, включення до нього як знайомих предметів з певними функціями, так і неспецифічних, напівфункціональних: коробки, катушки, клаптики тканини, паперу, шишки, гілочки, жолуді тощо. Діючи з ними, наділяючи їх різними значеннями в різних ситуаціях, використовуючи варіативно, дитина інтенсивно засвоює принципи і механізми заміщення. Розвиток уяви пов'язаний із засвоєнням норм рідної мови, адже слово допомагає дитині уявити і перетворити предмет за його відсутності.

Отже, дорослі мають навчати дитину способів і засобів створення образів, розвивати її комбінаторні здібності. Як правило, з цією метою використовують

розрив реальних зв'язків шляхом включення об'єктів у нестандартні їм ситуації, наділення їх невластивими функціями, поєднання різноманітних об'єктів у новий образ.

Список використаних джерел

1. Выготский Л. С. Вопросы детской психологии / Л. С. Выготский. – СПб.: СОЮЗ, 1999. – 224 с.
2. Діти і соціум: Особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку : монографія / А. М. Богуш, Л. О. Варяниця, Н. В. Гавриш та ін.; наук. ред. А. М. Богуш; за заг. ред. Н. В. Гавриш. – Луганськ: Альма-матер, 2006. – 368 с.
3. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: в 5 т. / Редкол.: Дзевєрін О. Г та ін. / В. О. Сухомлинський // Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина. – К.: Рад. шк., 1977. Т. 3. – 671 с.

ІЛІЙЧУК Л.В.

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Україна

ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

В умовах упровадження Концепції Нової української школи відбувається переорієнтація початкової ланки освіти, яка вимагає від учителя не лише теоретичних знань, але й здатності до критичного осмислення і варіативного застосування змісту, форм та методів навчання з урахуванням інтересів і здібностей учнів. Відтак одним із найважливіших завдань закладів вищої освіти є формування у майбутніх фахівців критичного мислення, здатності швидко адаптуватися до різних умов, знаходити шляхи розв'язання професійних і соціальних завдань у будь-яких нестандартних ситуаціях. Значний потенціал у напрямі розвитку критичного мислення студентів мають інформаційні технології, використання яких у навчальному процесі вимагає готовності як викладачів, так і студентів до серйозних перетворень, що відповідають сучасним вимогам швидкозмінного інформаційного суспільства.

Виникнення і розвиток інформаційного суспільства вимагає широкого застосування інформаційних технологій в освіті, що визначається багатьма чинниками. По-перше, впровадження інформаційних технологій у сучасну освіту суттєво прискорює передавання знань і накопиченого технологічного та соціального досвіду людства не тільки від покоління до покоління, а й від однієї людини до іншої. По-друге, інформаційні технології, підвищуючи якість навчання і освіти, дають змогу людині успішніше й швидше адаптуватися до навколишнього середовища, до соціальних змін. По-третє, активне й ефективне впровадження інформаційних технологій в освіту є важливим чинником створення нової системи освіти, що відповідає вимогам інформаційного суспільства і процесу модернізації традиційної системи освіти [1].

Інформаційні технології являють собою сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, зберігання, обробки, передачі, подання інформації, які

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>